

Høgskolen i Telemark
Fakultet for allmennvitenskapelige fag

KONTE-EKSAMEN

2112
Språket i utvikling og variasjon

04.01.2012

Tid:	5 timer
Målform:	Nynorsk
Sidetal:	5 (inkludert denne)
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	Oppgavesettet er sett saman av to delar: A, som tel 2/3, og B, som tel 1/3. På del A skal studenten velje ei av deloppgåvene. I del B er det berre ei oppgåve, men studenten kan velje kva for vedlagde tekst han vil nytte. Studenten må oppnå ståkarakter både på del A og B for å få ståkarakter på sluttprøva.
Vedlegg:	Ein dag i førskolen (dialektp prøve frå Orkdalen) Hva skal du gjøre til sommeren (mellomspråkstekst) Min første skoledag (mellomspråkstekst)

Sensuren finn du på StudentWeb.

Oppgåve A (tel 2/3)

Anten

Språkhistorie

Gjer greie for Knud Knudsen sitt språksyn, hans stilling i språkdebatten i hans eiga tid og kva han spesielt kjempa for.

eller

Målføre og sosiolingvistikk

Vedlagt er teksten "Ein dag i forskolen" som er ei talemålsprøve frå Orkdalen. Kva for dialekttrekk kjem til syne i teksten, og korleis er dei typiske for området Orkdalen ligg i?

Oppgåve B (tel 1/3)

Norsk som andrespråk

Forklar omgrepet mellomspråk. Lag ein mellomspråksanalyse av ein av dei to vedlagde tekstane.

Prøve 14: Ein dag i førskolen (Orkdalen)

Marit, 35 ár, førskolelærar:

1 Ja, en føskoEinstitúson, de e et pedagogisk tilbúð, sámm áss si, át føskoEonja ifrá null
2 te su ár. Á... Mænn pá de dagjæmme sámm e arrbeie, dær har áss onja frá tri te su ár, á
3 de... Dæmm e oppdelt, da, i to gruppo. Pá deÞ eine avdeliÞa, dær e de onja ifrá tri te fæmm
4 ár, á pá deÞ aÞner avdeliÞa sá e de onja ifrá fæmm te su ár. Á pá heile innstítuÞo'n sá e de
5 sækks vakks'n sámm arrbeie. De e to føskoEelærera, á sá e de to baÞeÞEieÞsko á to praktti-
6 kanta. FøskoEelæreraÞ baÞeÞEieÞskon, dæmm e fasst annsatt, mænn fárr prakttikantaÞ,
7 sá e deÞÞ prakttistia dæmm fárr hær pá dagjæmme, et ledd i utdannelsa deres.

8 Fárr á kámmá iÞÞ pá en føskoEelæraÞskoE, sá má du ha aÞÞsum eLler tillsvarende utdan-
9 nels. Á sá má du da ha arrbecc onÞer utdanna føskoEelærar i miÞÞst et haÞ ár. Á d-e á en
10 stor fárdjEel á ha arrbecc pá en spesialinstítuÞon eLler aÞÞa arrbei me onja.

11 Á várrá føskoEelærar, de e et vælidi jivaÞes arrbei, mænn de e á báde krævaÞes á
12 ansvaÞfoLlLc. Fárr fáreLlLdra... Fárr sámm áftast, sá e jo fáreLlLdra ut i arrbei bægge to, á da
13 e de jo kÞaÞ att áss har ansvare, da, báde fárr de pedagogiske arrbeie me onÞar á fárr á... á ta
14 áss tá dæmm, da, pá aLle mulie máta i løÞe av deÞ dær da'n. Á áft sá kaÞÞ dæmm no várrá
15 læÞÞ á pá dagjæmme. Áss... Oppát áss, sá áÞne áss... Áss byÞÞe kÞákka kvatt áver su omm
16 márrá'Þ, á stæÞÞe... á sá stæÞÞe áss kÞákka fæmm. Mænn þoÞsakkt sá e icc aLl sammen sá
17 læÞÞ, mænn iaLlfaLl sá har dæmm no muliheit fárr de, da.

18 E har lósst te á fáÞæÞ lite graÞÞ, kaÞÞe, omm dakksrytmen pá et dagjæmm, iaLlfaLl sánn
19 sámm áss har de. Sámm sakkt sá áÞne áss, da, nárr kÞákka e kvatt áver su omm márrá'Þ, á
20 d-e ein dag i vukku att áss stæÞÞe kÞákka to, á de e omm lóudággáÞ. Mænn eLleÞ sá heLl
21 áss pá te fæmm, da.

22 Mænn de va dakksrytmen e skoLlL snakk omm, á omm márrá'Þ nárr dæmm çæmm, sá
23 fárr dæmm frokásst. Da har dæmm me se mat þoE, á sá fárr dæmm mjæÞÞk pá dagjæmme,
24 da. Á de bruka á várrá ei vælidi trivele á role styÞÞ. Á... Mænn pá de dagjæmme, da, sámm
25 e arrbeie pá, dær e de integreÞ. De viLl si att áss har á onja sámm går pá baÞehaÞeti, á
26 baÞehaÞetia, de e frá kÞákka e ni te o e ett omm dággáÞ.

27 Áette áss ha ete varmm mat, sá kvile áss áss, á de jeLlL da fósst á fræmmst onÞar, mænn de
28 e bestanndi á en vakks'n sámm e me i kvilestyÞÞa, da. Á ætte kvatt, da, sá ÞÞi onÞar heÞÞta
29 tá fáreLlLdra, eLler d-e á maÞÞ sámm går heim álein, fárr de att de dagjæmme hær, de ligg
30 ganÞske nere á oppát et nycc boliområde.

Hva skal du gjøre til sommeren

- 1 Om sommeren skal jeg reise til marokko
- 2 jeg skal hilse på min skjlkkten jeg har
- 3 ikke set dem nå får 5 år siden jeg lengter
- 4 etter å se dem jeg skal var glad når jeg
- 5 er der så skal jeg være der i to månnter
- 6 i hille sommer fire så skal jeg besøke
- 7 alle min skjlkkten itter på skal jeg reise
- 8 ronnt i hille marokko så skal jeg var -
- 9 brunn som en jiger så skal jeg bade i salt
- 10 vann det er delg å være i Marokko syntes
- 11 jeg det er mange teng som er i marokko -
- 12 ikke i Norge fleksempel sol.

Skrevet av en 18 år gammel arabisktalende elev som har vært 5 år i Norge.

Kort beskrivelse av arabisk

Arabisk hører til semittiske språk i den afro-asisatiske språkfamilien. Eget alfabet.
Arabisk som *talemål* består av dialekter utvikla fra klassisk arabisk (skriftarabisk/ standardarabisk).

Syntaks:

- fra VSO i skriftarabisk til SVO i flere arabiske talemål
- nektelse plasseres foran verbet

Morfologi:

- generelt: talemåla representerer en mer analytisk språktype enn skriftarabisk
- kasussystemet fra standardspråket (3 kasus) er forsvunnet i talemåla
- bøyingsystemet for verb er komplisert (aspekt, person, tall, kjønn), slik at bruk av tempus i norsk er vanskelig
- pers.pron. som subjekt utelates gjerne; *han/hun* brukes for respektive hankjønns- og hunkjønnsord, uavhengig av om det gjelder person/ ikke-person
- to kjønn i subst.: hankjønn og hunkjønn, men ikke intetkjønn
- tall i subst.: har entall og flertall, noen også total
- mangler ubestemt artikkel, blander derfor lett best. og ubest. form i norsk

Uttale:

- mange endringer i fonologi og stavellesstruktur i forhold til skriftarabisk
- standardarabisk og flere arabiske talemål har 3 par vokalfonemer: lang og kort /i/, /a/ og /u/. Talemåla kan ellers ha reduksjoner og bortfall av vokalene. I skrift markeres vanligvis bare lange vokaler.

Tegnsetting hører ikke til i skrifttradisjonen, men ofte brukes innledende konjunksjoner ved ny meningsenhet.

Min første skoledag.

- 1 Når jeg k m til skolen k m frøken hun følte  s in hun sa
- 2 vor plasene var først skule vi lage navnelaper og fad ene
- 3 jalp  s ped dem eter p  sang vi mor ventet på meg ute når
- 4 jeg k m ut spute mor meg va jeg hade jot da sa jeg va jeg
- 5 hade jot jeg hade lagde navne jilt og sang

Skrevet av en 9 år gammel jugoslavisk elev som har vært 5 år i Norge.

Kort beskrivelse av bosnisk-kroatisk-serbisk

Tidligere kalt serbokroatisk. De tre varietetene er i hovedsak knyttet til hver sin stat, men det er ikke særlig store spr kligge forskjeller. Serbisk skrives med kyrillisk alfabet, kroatisk med latinsk, og bosnisk med begge to.

Dette er slaviske språk, altså i den indo-europeiske språkfamilien, slik at noen arveord vil være gjenkjennelige for norsktalende (det samme gjelder mange lånord/fremmedord fra andre språk).

Syntaks:

- SOV eller SVO, men adverbial kan komme først (leddstilling brukes ofte til   markere tema/rema)
- syntaktiske funksjoner uttrykkes gjennom bøyingsformer
- n r subjektet er pronomen, utelates det gjerne (verbet har personb yning)
- mye bruk av leddsetninger; også mye underordning p  frasenivå

Morfologi:

- relativt syntetisk (mye bøyning både i nominale ordklasser og i verb)
- substantiv fordeler seg på tre kjønn, og har kategorier for tall og kasus, men ikke for bestemthet
- verb: kategorier for tempus, aspekt, person og tall
- lite bruk av sammensatte ord (ofte heller genitivfraser)

Uttale:

- 5 vokalfonem: /i e a o u/, b de korte og lange; ingen diftonger
- kan ha konsonantgrupper b de foran og etter vokalen
- mange frikativer (men ikke *kj*-lyd)
- to tonelag (tonem)